

Theodorus Antonides, predikant te Westerwijtwerd

Het exacte geboortjaar van Theodorus Antonides is niet bekend. In bronnen wordt het jaar 1647 vaak genoemd, maar concrete gegevens hiervoor ontbreken. In de Groninger Archieven en ook in de doopregisters van Farmsum ontbreken de doopgegevens van Theodorus Antonides. Vóór 1684 is niets te vinden over hem, maar toch gaat men er vanuit dat Antonides rond 1662 is geboren.

Ook over zijn geboorteplaats (Farmsum) zijn de meningen verdeeld. Er wordt aangenomen dat hij in Farmsum is geboren omdat hij zichzelf als *Farmsum Ommelandes* betitelde. Maar daarvoor ontbreekt dus enig concreet bewijs. Er wordt ook wel verondersteld dat Theodorus Antonides uit Friesland afkomstig was. Deze veronderstelling is mede gebaseerd op het gegeven dat een professor Theologie, genaamd Antonides, een van de oprichters was van de Universiteit van Franeker.

Ook is er vrijwel niets bekend over de jongere jaren van Antonides. Hij zou schoolmeester zijn geweest en zou als autodidact klassieke literatuur hebben gestudeerd. Ook gaat het verhaal dat hij de Latijnse school in Appingedam zou hebben bezocht en daar onder de vleugels van de familie Rengers zou zijn opgenomen. Hij zou als leraar voor de kinderen Rengers hebben gewerkt, maar ook hiervoor is geen concreet bewijs.

Wat wel bekend is, is dat hij op 30 maart 1684 bij de Universiteit Groningen werd geregistreerd als student Theologie. In de *Album Studiosorum Academiae Groninganae* (1915) staat achter zijn naam 'gratis'. Waarschijnlijk heeft hij een beurs gekregen om aan de universiteit te kunnen studeren.

Theodorus Antonides rondde zijn studie Theologie af in Franeker, in 1687. Dat hij in Franeker zijn studie heeft voortgezet had een duidelijke reden. De Franeker Universiteit stond bekend om haar Coccejaanse ideeën, iets waartoe Antonides zich voelde aangetrokken.

Twee jaar later kreeg Antonides dankzij Reint Lewe en diens vrouw Helena Clant, een aanstelling als predikant in de kerk van Westerwijtwerd. In 1692 werd hij ook predikant in het nabijgelegen Menkeweer. Vanwege zijn Coccejaanse ideeën moest Antonides zich meerdere malen verantwoorden, zijn verhouding met de kerk bleef daardoor wat problematisch. Maar de Leidse hoogleraar Coccejus (Latijns voor Johann Koch, 1603-1669) was nu eenmaal een grote bron van inspiratie voor Theodorus Antonides.

Theodorus Antonides is drie keer getrouwd geweest en kreeg in totaal tien kinderen. Mogelijk is er nog een dochter uit het eerste huwelijk van zijn derde vrouw, Elisabeth de Walrich.

Naast het uitschrijven van preken hanteerde Antonides de pen voor andersoortige epistels, waaronder "*Olympia, dat is Olymp-speelen der Grieken, nagebootst van den Romeinen, uit oude Griekse en Romeinse Schryvers opgehaalt*". Zeventien jaar na zijn dood, in 1732, heeft zoon Meinardus dit boek uitgegeven. Dit werk wordt beschouwd als het oudste, gedrukte boek ter wereld, dat volledig aan de Olympische Spelen is gewijd. Een tweede editie verscheen in 1733.

De exacte geboortedatum mag dan niet bekend zijn, zijn sterfdag is dat wel. Theodorus Antonides overleed in Westerwijtwerd, in januari 1715. Het is onbekend waar hij is begraven, mogelijk in de kerk van Westerwijtwerd, maar vooralsnog ontbreekt daarvoor enig bewijs.